

PRINCIPALS NOVETATS EN LA CONTRACTACIÓ PÚBLICA DELS ENS LOCALS

Mercè Corretja Torrens*

Resum

La Llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic (LCSP), que va entrar en vigor el 9 de març d'enguany, ha comportat un canvi de model en la mesura que impulsa l'ús instrumental de la contractació pública per a la consecució de diversos objectius d'interès públic com la sostenibilitat, la innovació, la responsabilitat social i el foment de la contractació a petites i mitjanes empreses i amb entitats del Tercer Sector Social. Al mateix temps es persegueix un model més eficient, de manera que es busca una millor relació qualitat-preu en la selecció dels contractistes i en les prestacions, s'introdueix el principi d'integritat en la contractació pública com un dels seus pilars bàsics i s'advoca per la simplificació. Tot aquest conjunt de novetats afecten els ens locals i, en alguns casos, de forma molt significativa: nous criteris d'adjudicació, límits a la contractació menor, etc. Igualment la LCSP conté normes específiques adreçades als ens locals, com les limitacions a la participació d'electes en les meses de contractació o la prohibició que en formi part el personal eventual, i les funcions que s'atribueixen als interventors i als secretaris d'ajuntament.

Paraules clau: Contractes del sector públic; contractació dels ens locals; contractació local; contractació pública estratègica.

THE MOST SIGNIFICANT CHANGES TO PUBLIC PROCUREMENT FOR SPAIN'S LOCAL COUNCILS

Abstract

Spain's Law 9/2017, of 8 November, on public sector procurement (LCSP), which came into force on 9 March this year, has entailed a change in model with regard to the use of public procurement as a tool for achieving a range of public policy objectives, such as sustainability, innovation, social responsibility and procurement from SMEs and third (voluntary) sector undertakings. It also aims to ensure that this model is more efficient, seeking better value for money in the selection of contractors and in the products and services procured, introducing the principle of integrity as one of the cornerstones of public procurement and advocating its simplification. The entirety of this raft of innovations has an impact upon local councils, sometimes a very important one: new award criteria, limits on small contracts, and more. Additionally, the LCSP contains specific provisions aimed at local councils, such as restrictions on the participation of elected officials in technical procurement boards (mesas de contratación) and a ban on temporary staff forming part thereof, and the duties assigned to local councils' internal auditors and secretaries.

Key words: Public sector procurement; local council procurement; local procurement; strategic public procurement.

* Mercè Corretja Torrens, directora general de Contractació Pública. Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda. Generalitat de Catalunya. Rambla de Catalunya, 19-21, 2a planta, 08007 Barcelona. mcoretja@gencat.cat.

Article rebut el 08.06.2018. Avaluació cega: 12.07.2018 i 12.07.2018. Data d'acceptació de la versió final: 28.08.2018.

Citació recomanada: Corretja Torrens, Mercè (2018). Principals novetats en la contractació pública dels ens locals. *Revista Catalana de Dret Públic*, (57), 17-31, DOI: [10.2436/rcdp.i57.2018.3163](https://doi.org/10.2436/rcdp.i57.2018.3163).

Sumari

- 1 Introducció: el repte de la contractació pública estratègica
- 2 Novetats que tenen una especial incidència en l'àmbit local
 - 2.1 L'homogeneïtzació dels nivells d'aplicació de la llei
 - 2.2 L'àmbit objectiu: convenis, comandes de gestió i encàrrecs a mitjans propis
 - 2.3 Els procediments contractuals. El nou règim de la contractació menor
- 3 La regulació de les especialitats relatives a les entitats locals
 - 3.1 Les competències dels òrgans de contractació en l'àmbit local
 - 3.2 Especialitats relatives a les meses de contractació i altres òrgans d'assessorament
 - 3.3 Especialitats relatives a la planta local: municipis de menys de 5.000 i 20.000 habitants
 - 3.4 Noves funcions dels secretaris i interventors
- 4 Conclusions
- Bibliografia

1 Introducció: el repte de la contractació pública estratègica

L'entrada en vigor de la Llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic (LCSP) el 9 de març del 2018 ha comportat un repte per a totes les administracions públiques a les quals s'aplica, atès el caràcter bàsic de la major part de l'articulat i, molt especialment per als ens locals.¹ L'objectiu de la LCSP és la implementació d'un nou model de contractació pública responsable, eficient, electrònic i de qualitat i per aconseguir-ho es fonamenta en tres pilars: contractació pública estratègica, integritat i simplificació.

De fet, aquest nou model s'impulsa des de la Unió Europea mitjançant les directives del Parlament Europeu i del Consell 2014/23/UE, 2014/24/UE i 2014/25/UE, de contractació pública, emmarcades en l'Estratègia 2020 per un creixement intel·ligent, sostenible i integrador. Cal tenir en compte, però, que la transposició d'aquestes directives a l'ordenament jurídic espanyol es produeix amb gairebé dos anys de retard en el termini establert (que va finalitzar el 18 d'abril del 2016) i quatre anys després de la seva aprovació el 2014 i, per tant, amb un desavantatge temporal important respecte de la majoria d'estats membres amb economies avançades que ja les apliquen des de fa temps. A Catalunya mitjançant el Decret Llei 3/2016, de 31 de maig, de mesures urgents en matèria de contractació pública, es va avançar l'aplicació dels articles de les directives que, d'acord amb la jurisprudència comunitària, tenien efecte directe i, per tant, les administracions públiques catalanes ja han pogut començar a aplicar aquest nou model des del segon semestre del 2016.²

La LCSP aposta, doncs, per un nou paradigma de la compra pública com a instrument per a l'assoliment d'objectius secundaris d'interès públic, tal com posa de manifest l'article 1.3, que estableix la necessitat que tota contractació pública incorpori de manera transversal i preceptiva criteris socials i mediambientals, sempre que tinguin relació amb l'objecte del contracte, i fomentant la contractació amb PIME i entitats del Tercer Sector Social. Aquest canvi afecta de forma rellevant la definició dels criteris d'adjudicació, on se substitueix el concepte d'oferta econòmicament més avantatjosa pel de la millor relació qualitat-preu (article 145) i atorga un major protagonisme a les condicions especials d'execució, en la major part de caràcter laboral, en tant que s'obliga a introduir-ne almenys una de les previstes a l'article 202 en tots els contractes públics. La LCSP, per tant, reforça el vessant social i ambiental de la contractació pública enfront de la legislació anterior.³ A més a més, fins ara ni la jurisprudència contenciosa administrativa ni els tribunals contractuals han estat, en general, favorables a les clàusules socials, especialment en relació amb la subrogació de treballadors o amb la imposició d'un determinat conveni col·lectiu.⁴ De fet, aquest ha estat un dels grans àmbits de debat doctrinal en matèria de contractació pública i, per això, el canvi que comporta la LCSP és especialment significatiu.⁵

D'altra banda, la LCSP introdueix un conjunt de mesures per afavorir la contractació amb PIME i entitats del Tercer Sector Social com són la regla general de la divisió en lots dels contractes de l'article 99 (que a Catalunya ja va introduir el Decret Llei 3/2016), la necessitat de comprovar els pagaments als subcontractistes (article 127) o la possibilitat de fer pagaments directes als subcontractistes si així es preveu al plec i d'acord amb un futur reglament (DA 51a).

El segon eix de la LCSP és el principi d'integritat, que apareix per primera vegada a l'article 1 juntament amb la resta de principis aplicables a la contractació pública: publicitat, concurrència, transparència i no-discriminació i igualtat de tracte. Aquest principi es converteix en l'eix vertebrador⁶ d'un gran nombre de

1 Les especialitats referides a les entitats locals es regulen a les disposicions addicionals segona i tercera. La doctrina, en general, és contrària a aquesta ubicació de les disposicions sobre la contractació pública de les entitats locals i, molt especialment, pel que fa a la poca adaptació de la legislació bàsica a les seves necessitats. V. Gómez Melero, Gerardo, "La contratación de los entes locales", a Gamero et altres, 2018.

2 Sobre l'impacte de la LCSP en el Decret Llei 3/2016, v. Corretja Torrens (2018b).

3 La LCSP apunta a una certa jerarquització de les clàusules prioritzant les socials i ambientals i deixant en segon terme la innovació. V. Gallego Córcoles, Isabel a "El Derecho de la contratación pública" a Gamero Casado *et al.* (2018).

4 Alguns exemples recents: Resolució del Tribunal Central de Recursos Contractuals 379/2018, 20.04.2018; Sentències del Tribunal Superior de Justícia de Madrid de 7.06.2017, Rec. 318/2016; de 29.09.2016, Rec. 633/2013 i de 31.03.2017, Rec. 630/2015, entre d'altres.

5 V. Juan Gómez (2018), Moreno Molina (2018) i Gimeno Feliú (2018a), entre d'altres.

6 Tal com el defineix Gallego Córcoles, Isabel a "El Derecho de la contratación pública: evolución normativa y configuración actual" a Gamero Casado *et al.* (2018).

novetats de la LCSP: l'aposta pels procediments oberts enfront dels d'adjudicació directa (supressió del procediment negociat sense publicitat per raó de quantia, que a Catalunya ja va suprimir el Decret Llei 3/2016, i major control de la contractació menor); increment de les obligacions de publicitat i centralització de la informació contractual en una sola plataforma, que en el cas de Catalunya és la Plataforma de Serveis de Contractació Pública (PSCP);⁷ increment de les exigències de transparència i de motivació dels contractes mitjançant nous informes previstos als articles 28 i 116 i, de forma destacada, el reforçament del recurs especial en matèria de contractació,⁸ i la regulació per primera vegada del conflicte d'interessos a l'article 64, en termes molt amplis, tot incloent tant el conflicte aparent com el real. Això és conseqüència del fet que la contractació pública és un àmbit de risc des del punt de vista del frau i de la corrupció, com es posa sovint de manifest als mitjans de comunicació i com ha subratllat la doctrina en diverses ocasions.⁹

El tercer eix de la LCSP és la simplificació i la contractació electrònica. Un dels principals problemes de la contractació pública és l'excessiva durada dels procediments. La LCSP regula dos nous procediments de tramitació simplificada a l'article 159, amb l'objectiu que esdevinguin els ordinaris, i impulsa la contractació electrònica en totes les fases del procediment. Les disposicions addicionals quinzena i setzena de la LCSP estableixen els requeriments que han de complir les comunicacions per mitjans electrònics, i també les eines i dispositius electrònics. La LCSP estableix l'obligatorietat de les comunicacions electròniques a partir de la seva entrada en vigor, sense excepcions.¹⁰

2 Novetats que tenen una especial incidència en l'àmbit local

Entrant ja en el detall de la llei, són moltes les novetats que introdueix la LCSP i algunes de les quals molt envoltades de polèmica. Només a títol enunciatiu, i a banda de les ja esmentades, podem esmentar la major extensió de l'àmbit subjectiu (amb la inclusió de partits polítics, organitzacions sindicals, organitzacions empresarials, associacions professionals i les fundacions i associacions vinculades a qualsevol d'ells però només quan compleixin els requisits per ser poder adjudicador i només pel que fa als contractes subjectes a regulació harmonitzada, que queden subjectes a unes instruccions internes de contractació basades en els principis de publicitat, concurrència, transparència, igualtat i no-discriminació); la diferenciació entre valor estimat del contracte (VEC), pressupost base de licitació i preu del contracte i les dificultats per calcular-los tenint en compte conceptes com "preu de mercat", "despeses generals", etc.; els canvis en les tipologies contractuals amb la supressió del contracte de gestió de serveis públics i del contracte de col·laboració publicoprivada, introduït el 2007, i la incorporació de la figura de la concessió de serveis (prevista a la Directiva 2014/23);¹¹ l'aposta per la innovació amb la regulació del nou procediment d'associació per a la innovació, i del nou tràmit de les consultes preliminars al mercat; la major rigidesa en l'ús de la contractació menor i la regulació de nous procediments simplificats, que ja hem comentat; la modificació de la durada dels contractes, prevista a l'article 29 de la LCSP, que tot i que redueix la durada inicial dels contractes de serveis (5 anys) en relació amb la legislació anterior, permet ampliar aquest termini amb determinades condicions i sense necessitat d'acord de l'òrgan de govern de la comunitat autònoma; el nou règim d'invalidesa

7 Per aplicació de l'article 347.3 de la LCSP i de la disposició addicional vuitena de la Llei 19/2014, del 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, que estableix que els perfils del contractant dels òrgans de contractació de totes les administracions públiques de Catalunya i del seu respectiu sector públic s'han d'allotjar preceptivament en la Plataforma de Serveis de Contractació Pública de la Generalitat de Catalunya (PSCP).

8 Gratuïtat del recurs especial des de l'entrada en vigor de la LCSP; possibilitat de recórrer actes tràmit, encàrrecs de gestió a mitjans propis i modificacions contractuals, i rebaixa dels llindars dels contractes susceptibles de recurs. En l'àmbit local cal destacar la possibilitat que els municipis de gran població i les diputacions provincials puguin crear els seus propis tribunals de contractes. Així mateix, s'articula un nou model de governança amb la creació d'una Oficina Independent de Regulació i Control i diferents òrgans de coordinació. A Catalunya algunes de les funcions que la LCSP atribueix a la nova Oficina les exerceix actualment l'Oficina Antifrau de Catalunya i, en l'àmbit de la Generalitat, la Direcció General de Contractació Pública, creada pel Decret 45/2016.

9 Així es posa de manifest en el Baròmetre sobre la corrupció que publica l'Oficina Antifrau de Catalunya. El desembre de 2016, quan es pregunta a la ciutadania sobre l'àmbit on considera que està més estesa la corrupció, un 71,5 % dels enquestats opina que és en la contractació pública (l'any 2014 aquest percentatge era del 78,5 %). La importància de la integritat queda patent a Gallego Córcoles, Isabel, "El Derecho de la contratación pública: evolución normativa y configuración actual" a Gamero *et al.* (2018: 109 i seg.) i a Gimeno Feliú, José María, "Corrupción y contratación pública: las soluciones de la LCSP" (Gamero *et al.*, 2018).

10 V. Corretja Torrens, Mercè (2018a).

11 Aquesta figura és objecte de l'article de José Luis Martínez Alonso en aquest mateix número i al qual em remeto.

contractual, adaptat a la Llei 39/2015, i la introducció de noves causes expressades de nul·litat de ple dret, o el nou règim de les modificacions contractuals. Ateses les limitacions d'espai, en aquest article ens centrarem en tres de les novetats que, tot i que afecten totes les administracions públiques, pensem que poden tenir un major impacte en les entitats locals: l'homogeneïtzació dels nivells d'aplicació, el nou règim dels mitjans propis i les limitacions a la contractació menor.

2.1 L'homogeneïtzació dels nivells d'aplicació de la llei

En connexió amb el principi d'integritat, la LCSP homogeneïtza l'aplicació a les diferents tipologies de poders adjudicadors.

D'acord amb l'article 3, formen part del sector públic local:

- En qualitat d'administració pública, totes les entitats que integren l'administració local, inclosos els organismes autònoms i els consorcis i altres entitats de dret públic que hagin estat creades expressament per satisfer necessitats d'interès general i que no tinguin caràcter industrial o mercantil, sempre que un o diversos subjectes que s'hagin de considerar poder adjudicador en financin majoritàriament l'activitat, en controlin la gestió o en nomenin més de la meitat dels membres dels òrgans de govern i que no es financin majoritàriament amb ingressos de mercat;
- En qualitat de poder adjudicador no Administració pública (PANAP), els consorcis, les entitats de dret públic i les societats mercantils participades amb més d'un 50 % per alguna de les entitats que formen part del sector públic o bé en els casos en què sense superar aquest percentatge es trobin en el supòsit de l'article 5 del text refós de la Llei del Mercat de Valors que, complint els requisits anteriors, es financin majoritàriament amb ingressos de mercat, i les fundacions públiques locals.

Amb la legislació anterior, únicament els poders adjudicadors considerats administracions públiques quedaven íntegrament subjectes a la llei. La resta de poders adjudicadors que no tenien la condició d'Administració pública només aplicaven la llei als contractes de regulació harmonitzada (i amb algunes excepcions), mentre que per als contractes d'import inferior havien d'aprovar unes instruccions internes de contractació que només havien de respectar els principis de transparència, publicitat, concurrència, confidencialitat i no-discriminació i igualtat de tracte.

La LCSP homogeneïtza l'aplicabilitat als dos tipus de poder adjudicador. Les administracions públiques segueixen subjectes íntegrament a la totalitat de la llei; la resta de poders adjudicadors que no són Administració pública queden subjectes a la llei en relació amb els contractes harmonitzats (sense les excepcions que fins ara tenien), i per als contractes d'import inferior queden suprimides les instruccions internes¹² i s'estableix un nou règim a l'article 318. D'acord amb aquest, podran adjudicar directament els contractes d'obres de valor estimat (VEC) inferior a 40.000 euros i els de serveis i subministraments amb VEC inferior a 15.000 euros, mentre que els contractes d'obres, serveis i subministraments amb un VEC superior a aquestes quantitats i fins als llindars dels harmonitzats hauran d'emprar qualsevol dels procediments legals, llevat del procediment negociat sense publicitat, l'ús del qual queda restringit als casos previstos a l'article 168. Pel que fa als efectes i a l'extinció, aquests contractes es regeixen pel dret privat però també els són aplicables determinades disposicions sobre clàusules ambientals i socials o sobre modificacions de les clàusules, entre d'altres.

La interpretació de l'article 318 ha generat nombrosos dubtes en la mesura que no qualifica com a contractes menors els contractes d'aquestes entitats i que els permet escollir d'entre "qualsevol dels procediments" legals (amb excepció del negociat sense publicitat). Tant l'Advocacia de l'Estat com la Direcció General de Contractació Pública de la Generalitat s'han pronunciat en el sentit d'equiparar a contractes menors els contractes amb VEC inferior a 40.000 euros per a obres i 15.000 euros per a serveis i subministraments d'aquestes entitats i, per tant, la seva subjecció també als nous requisits sobre la contractació menor que comentarem més endavant, i també a l'aplicació íntegra de tots els elements del procediment escollit, sense

¹² Tal com anuncia el preàmbul de la LCSP. No obstant això, hi ha hagut nombroses discrepàncies doctrinals sobre la supressió o no d'aquestes instruccions (Vázquez Matilla, 2018 i Valdivia Poch, 2018). L'objectiu de la supressió és evitar la fragmentació del règim aplicable, com subratlla Díez Sastre, Sílvia a "El ámbito subjetivo de la Ley de Contratos del Sector Público. La contratación de los poderes adjudicatadores no Administración Pública" a Gamero *et al.* (2018).

possibilitat d'introduir-hi canvis. El principal argument per a aquesta interpretació és la voluntat uniformadora de la LCSP pel que fa a l'aplicació dels procediments contractuals.¹³

Per a la resta d'entitats del sector públic que no tenen la condició de poder adjudicador es manté un règim semblant al que fins ara tenien. Així, l'article 321 LCSP determina que hauran d'aprovar unes instruccions internes de contractació respectant els principis de publicitat, concurrència, transparència, confidencialitat, igualtat i no-discriminació, i que hauran d'adjudicar els contractes a qui presenti la millor oferta d'acord amb l'article 145. Alternativament, aquestes entitats també podran adjudicar els contractes d'acord amb unes regles establertes directament per la llei.

2.2 L'àmbit objectiu: convenis, comandes de gestió i encàrrecs a mitjans propis

En relació amb l'àmbit objectiu d'aplicació, la LCSP s'aplica a tots els contractes onerosos del sector públic i als subvencionats pels poders adjudicadors que celebrin persones físiques o jurídiques.

L'article 6 de la LCSP exclou del seu àmbit els convenis, sempre que compleixin determinades condicions,¹⁴ i les comandes de gestió regulades per la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic, les quals distingeix dels anomenats contractes *in house* o encàrrecs a mitjans propis, als quals es dona una nova regulació força polèmica.

Els encàrrecs a mitjans propis es considera que formen part de l'organització interna de les administracions públiques i es defineixen a l'article 32.1 de la LCSP i, per tant, la llei estableix clarament que no són contractes, però els sotmet a requisits de publicitat i a més a més són recurribles mitjançant el recurs especial de contractació. Per tal de quedar exclosos de la LCSP se'ls imposa el compliment d'uns requisits (article 32.2). Aquest precepte té caràcter bàsic¹⁵ i és d'aplicació a totes les administracions públiques. Els requisits que s'han de complir són els següents:

- a) Que el poder adjudicador que li faci encàrrecs tingui sobre l'ens un control, directe o indirecte, anàleg al que tindria sobre els seus serveis o unitats, de forma que pugui exercir una influència decisiva sobre els seus objectius estratègics i les decisions significatives;
- b) Que més del 80 % de les activitats de l'ens destinatari de l'encàrrec es porti a terme en exercici de les comeses que li han estat confiades pel poder adjudicador que li fa l'encàrrec i que el controla o per altres persones jurídiques controlades de la mateixa manera per l'entitat que li fa l'encàrrec;
- c) Si l'ens és de dret privat, que la totalitat del seu patrimoni o capital sigui de titularitat o aportació pública, i
- d) Que la condició de mitjà propi de l'entitat destinatària de l'encàrrec estigui reconeguda formalment en els seus estatuts amb un compliment previ dels requisits següents:
 - i. La conformitat o autorització expressa del poder adjudicador respecte de l'ens que en sigui mitjà propi;
 - ii. La verificació pel poder adjudicador que l'ens que serà mitjà propi compta amb els mitjans personals i materials apropiats per als encàrrecs d'acord amb el seu objecte social.

Pel que fa a la data d'acompliment d'aquests requisits, els tres primers s'han d'acomplir el dia 9 de març, data d'entrada en vigor de la Llei, mentre que el darrer no entra en vigor fins als 10 mesos de la publicació de la Llei, és a dir, el 9 de setembre de 2018, d'acord amb la disposició final 16a.

D'altra banda, l'article 32.7 de la LCSP estableix que els negocis jurídics que els ens destinataris dels encàrrecs organitzin en execució de l'encàrrec quedaran sotmesos a la LCSP i no podran ser objecte de subcontractació

13 V. Directriu 2/2018 de la Direcció General de Contractació Pública de la Generalitat (que suprimeix les instruccions internes per als PANAP que en depenen) i Instrucció 2/2018, de 17 de gener, de l'Advocacia de l'Estat.

14 Bàsicament, que les entitats intervinents no tinguin vocació de mercat, que el conveni implementi una cooperació entre les entitats participants amb la finalitat de garantir la prestació de serveis públics, i que el desenvolupament de la cooperació es guiï únicament per consideracions d'interès públic.

15 Aspecte que critica Amoedo Souto, Carlos Alberto a "Los encargos a medios propios, ¿Hacia un nuevo comienzo?" a Gimeno Feliú, 2018a.

parcial en més del 50 % de la quantia de l'encàrrec, llevat del supòsit de les entitats concessionàries d'obra o servei, de les entitats de dret públic i de les societats privades de capital íntegrament públic destinades a la gestió de serveis públics. Es pot considerar que aquest apartat és una concreció del concepte de “mitjans personals i materials apropiats per a la realització dels encàrrecs” de l'apartat 2.

Aquest apartat 7 ha estat modificat per la Llei 6/2018, de 3 de juliol, de pressupostos generals de l'Estat per a l'any 2018, que ha exclòs de l'aplicació del percentatge del 50 % els contractes que subscriuguin els mitjans propis per a la prestació dels serveis informàtics i tecnològics de les administracions públiques.¹⁶

El compliment d'aquests requisits per als ens locals presenta algunes complicacions afegides, ja que en alguns casos el control que s'exerceix sobre el mitjà propi (que pot ser una entitat de dret públic d'una altra Administració pública o bé un consorci) s'exerceix de forma indirecta mitjançant les associacions més representatives posant en dubte el requisit de la influència decisiva. En tot cas, són els poders adjudicadors els qui han de comprovar el compliment d'aquests requisits en relació amb els seus mitjans propis i, si escau, impulsar les modificacions normatives necessàries en funció de l'objecte social de l'entitat, de les seves finalitats i del seu capital i patrimoni.¹⁷ Les alternatives a tenir en compte poden ser el conveni o bé altres figures com els contractes programa, a través de les quals es pot definir el règim jurídic i financer de les relacions entre les administracions públiques locals i les entitats que fins ara tenien la condició de mitjà propi.

En el cas dels consorcis, que en molts casos tenen participació privada en el capital o en el patrimoni provinent de fundacions privades o d'altres entitats, cal tenir en compte que l'article 12 de la Directiva 2014/24 limita la participació de capital privat tant en les entitats públiques com privades sempre que sigui directa i, d'altra banda, exceptua aquesta prohibició en els casos en què aquesta participació de capital privat no tingui capacitat de control ni majoritari ni minoritari i, a més a més, si aquesta participació ve imposada per la legislació nacional i no sigui contrària als tractats. Tot i que la LCSP no recull expressament aquestes excepcions en el seu articulat entenem que es podria argumentar una interpretació en el sentit exposat.¹⁸

2.3 Els procediments contractuals. El nou règim de la contractació menor

En l'àmbit dels procediments contractuals també trobem canvis importants. D'una banda, com ja s'ha dit, ha quedat suprimit el procediment negociat sense publicitat per raó de quantia, s'han dissenyat els dos nous procediments oberts simplificats i s'ha regulat un nou procediment d'associació per a la innovació. Així doncs, l'esquema dels procediments d'adjudicació inclou en primer lloc el procediment obert (amb la modalitat del procediment obert en contractes harmonitzats que requereix publicitat al DOUE); els dos nous procediments oberts simplificat i simplificat telemàtic de l'article 159; el procediment restringit; els procediments amb negociació (amb i sense publicitat); el diàleg competitiu; el nou procediment de l'associació per a la innovació; els concursos de projectes i, finalment, la contractació menor.

La principal diferència entre els procediments oberts i els procediments amb negociació és que la negociació queda totalment exclosa en el cas dels procediments oberts (article 156), mentre que resulta obligatòria en els procediments amb negociació. En tot cas, l'elecció del procediment haurà de quedar degudament justificada en l'expedient (article 116.4). Així mateix, i per tal de permetre un millor coneixement del mercat, prèviament al procediment obert la LCSP preveu la possibilitat de fer una consulta preliminar al mercat en els termes previstos a l'article 115.

Pel que fa al nou procediment de l'associació per a la innovació, té per finalitat potenciar la innovació com un dels objectius estratègics de la contractació pública mitjançant el desenvolupament de nous productes, serveis o obres innovadores, i la posterior adquisició i explotació sempre que es corresponguin amb els nivells de rendiment i els costos màxims acordats entre els òrgans de contractació i els participants (article 177). Es tracta d'un estímul a la demanda.

¹⁶ V. Gimeno Feliú (2018b).

¹⁷ V. Amoedo Souto (2018).

¹⁸ Sobre aquesta qüestió, v. Noguera de la Muela, Belén a “Cooperación vertical: los encargos a medios propios o servicios técnicos” (Gamero *et al.*, 2018: 683-707).

El procediment es desenvolupa en tres fases successives. La primera consisteix en la publicació d'una convocatòria pública per a la selecció de candidats en la qual l'òrgan de contractació defineix la necessitat que s'ha de cobrir i els requisits mínims i costos que ha de cobrir cada licitador. La segona comprèn la invitació dels candidats i el desenvolupament de la innovació. En la tercera l'òrgan contractant decideix l'adquisició del resultat de la innovació i l'explotació. El procediment d'associació per a la innovació introdueix una gran flexibilitat tant en la definició de l'objecte contractual, en la mesura que aquest consisteix en la definició d'una necessitat pública i no d'un bé o servei precís, i en cada fase permet decidir si es vol seguir endavant o no, o si es vol contractar de forma conjunta o separada la innovació i el desenvolupament.

En relació amb els procediments oberts simplificats, la LCSP en regula dos a l'article 159. El primer, per a obres fins a 2 milions d'euros i serveis i subministraments fins a 100.000 euros, que es pot utilitzar sempre que no hi hagi criteris d'adjudicació que comportin judici de valor (o que no superin el 25 % de la ponderació aplicable, llevat que l'objecte del contracte sigui una prestació intel·lectual, en què podran assolir el 45 %). Cal remarcar que l'exigència que els criteris d'adjudicació siguin objectius no exclou que es puguin incloure criteris de caràcter social o ambiental, sempre que siguin objectivables.

El procediment és molt àgil i ràpid. Les proposicions s'han de presentar en un mínim de 15 dies (si es tracta de serveis o subministraments) o de 20 dies (obres). Els licitadors cal que estiguin inscrits al Registre Oficial de Licitadors i Empreses Classificades (ROLECE) o bé al Registre Electrònic d'Empreses Licitadores (RELI) de la Generalitat de Catalunya, amb la qual cosa es redueix la documentació que s'ha de presentar, no procedeix la constitució de garantia provisional i la composició de la mesa és més reduïda.

El segon procediment simplificat el trobem a l'apartat 6 de l'article 159. No té una denominació pròpia i és de tramitació íntegrament electrònica, per a contractes d'obres fins a 80.000 euros i per a serveis i subministraments fins a 35.000 euros. En aquest cas, els criteris d'adjudicació han de ser objectius i el termini de presentació de proposicions és de mínim 10 dies.

Finalment, cal fer referència a les limitacions a l'ús de la contractació menor (article 118). Aquest procediment té una rellevància especial en l'àmbit local, ja que és el més utilitzat, juntament amb el procediment negociat sense publicitat per raó de quantia que ha quedat suprimit. En conseqüència, els procediments d'adjudicació directa queden molt restringits amb la nova legislació.

En relació amb l'expedient, recordem que la contractació menor també està sotmesa als requisits de motivació com tots els procediments de forma que l'expedient ha d'incorporar en tot cas l'aprovació de la despesa i la factura corresponent, i també un "informe de l'òrgan de contractació que motivi la necessitat del contracte". Aquest informe haurà d'anar signat pel titular de l'òrgan de contractació, sigui quin sigui (en el cas dels ens locals, l'alcalde o president o el Ple de la corporació), llevat que la competència s'hagi delegat.¹⁹

En segon lloc, cal tenir en compte que la LCSP redueix els llindars quantitius tant per als contractes d'obres (VEC fins a 40.000 euros) com per als contractes de serveis i subministraments (VEC fins a 15.000 euros). Els imports, en tot cas, es refereixen al valor estimat del contracte, com en tota la LCSP.²⁰

A més a més, d'acord amb l'apartat 3 de l'article 118 de la LCSP, que és el que suscita més controvèrsia, en l'expedient caldrà justificar:

- a) que no s'està alterant l'objecte del contracte per evitar l'aplicació de les regles generals de contractació; i
- b) que el contractista no ha subscrit més contractes menors que, individualment o conjuntament, superin la xifra que consta a l'apartat primer d'aquest article.

La comprovació del compliment d'aquests requisits correspon a l'òrgan de contractació i s'exceptua el supòsit de l'article 168.a).²ⁿ, és a dir, la possibilitat d'adjudicació directa mitjançant un procediment de negociació sense publicitat. Aquesta comprovació també s'ha de reflectir en un informe de l'òrgan de contractació.

¹⁹ Així ho confirma l'Informe 1/2018, de la Junta Consultiva de Contractació Administrativa de la Generalitat de Catalunya, publicat a la seva pàgina web.

²⁰ Aquests límits s'han incrementat fins a 50.000 euros mitjançant la DA 54a. De la Llei 6/2018, de 3 de juliol, de pressupostos generals de l'Estat pel que fa als contractes que subsignin els agents públics del Sistema Espanyol de Ciència, Tecnologia i Innovació. (González, 2018).

La rigidesa que es desprèn d'aquestes limitacions ha generat nombroses crítiques i ha obligat a les juntes consultives a pronunciar-se. La Junta Consultiva de Contractació Administrativa de la Generalitat de Catalunya ha emès l'Informe 1/2018 el qual, partint de la finalitat buscada pel precepte (incrementar la competència entre empreses, evitar el fraccionament de l'objecte del contracte i evitar l'ús de la contractació menor en el cas de contractes recurrents), arriba a la conclusió que la limitació de subscriure un determinat volum de contractes menors amb una mateixa empresa contractista opera només en relació amb contractes amb objecte coincident, en el sentit que són aquells que es componen de prestacions coincidents substancialment, i que s'han de computar per any pressupostari. En conseqüència, es podrien subscriure contractes amb una mateixa empresa i superar els límits expressats sempre que el seu objecte fos diferenciat.

A més a més de la catalana, també s'han pronunciat la junta estatal i les d'Aragó, Madrid, Galícia i País Basc, si bé les interpretacions no sempre són coincidents.²¹

Aquesta major rigidesa introduïda per la LCSP en la contractació menor obligarà les administracions públiques (i sobretot les locals) a utilitzar procediments alternatius de contractació com, per exemple, els nous procediments oberts abreujats o bé a fer ús dels mecanismes de compra agregada ja existents o bé del nou sistema dinàmic d'adquisició. La contractació menor quedarà, de fet, relegada a cobrir necessitats molt puntuals i esporàdiques, d'abast inferior a l'any.²²

L'article 63.4 inclou una novetat en matèria de publicitat, ja que estableix que la informació, almenys de l'objecte, la durada, l'import d'adjudicació, inclòs l'impost sobre el valor afegit, i la identitat de l'empresa adjudicatària dels contractes menors s'ha de publicar de manera agregada, almenys trimestralment, i ordenar els contractes per la identitat de l'empresa adjudicatària —excepte els contractes de valor estimat inferior a cinc mil euros, si el sistema de pagament utilitzat és el d'avançament de caixa fixa o un altre sistema similar per fer pagaments menors. A aquesta obligació cal afegir, en l'àmbit de Catalunya, la de l'article 13 de la Llei 19/2014, del 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, d'acord amb el qual les obligacions de publicitat activa són aplicables també a tota la contractació menor amb independència de l'import.

3 La regulació de les especialitats relatives a les entitats locals

3.1 Les competències dels òrgans de contractació en l'àmbit local

Com s'ha dit, les especialitats relatives a les entitats locals es troben regulades a les disposicions addicionals segona i tercera de la LCSP.

La primera qüestió fa referència a les competències dels òrgans de contractació en l'àmbit local. Es distingeix entre la competència general en contractació pública i la competència en relació amb els contractes privats i els subjectes a la legislació patrimonial. Corresponen als alcaldes i als presidents de les entitats locals les competències com a òrgan de contractació dels contractes d'obres, de subministrament, de serveis, de concessió d'obres, de concessió de serveis i els administratius especials quan el seu VEC no superi el 10 % dels recursos ordinaris del pressupost²³ ni, en tot cas, la quantia de 6 milions d'euros, inclosos els de caràcter

21 Informes de la Junta Consultiva de Contractació de l'Estat 41/2017, 42/2017 i 5/2018; Informe de la Junta Consultiva d'Aragó 3/2018; Informe de la Junta Consultiva de Madrid 1/2018; Informe de la Junta Consultiva de Galícia 1/2018 i Recomanació 1/2018 de la Junta Consultiva del País Basc. En resum, Les juntes d'Aragó i de Madrid es decanten per considerar que la incompatibilitat per subscriure contractes menors amb el mateix contractista s'ha de computar per òrgan de contractació i no per entitat contractant (diverses entitats poden tenir un òrgan de contractació comú), i que la identitat d'objecte s'ha de valorar per tipologies de contracte (és a dir, contractes menors d'obres, de serveis o de subministraments); també la Junta Consultiva del País Basc aplica el criteri de les tipologies. En canvi, la Junta de Galícia entén que la incompatibilitat és per òrgan o per unitat funcional separada i per contractes que tinguin el mateix objecte contractual. La Junta estatal entén que cal tenir en compte l'objecte contractual, amb independència de la tipologia. Pel que fa al còmput temporal, només la Junta estatal es decanta per comptar l'any a partir de l'aprovació de la despesa, mentre que totes les altres entenen que s'ha de fer per anualitat pressupostària i per a les despeses aprovades després d'entrar en vigor la LCSP.

22 Així, per exemple, Martínez Fernández, José Manuel (2018), exposa que ni tan sols els contractes de direcció d'obra podrien ser objecte de contractació menor atesa la seva durada.

23 Com subratllen alguns autors, el concepte de "recursos ordinaris del pressupost" no està clarament definit i afegeix un element de dificultat en aquesta atribució. V. Gómez Melero, Gerardo a "La contratación de los entes locales" (Gamero *et al.*, 2018: 2711).

plurianual que no tinguin una durada superior a 4 anys, sempre que l'import acumulat de totes les anualitats no superi ni el percentatge indicat pel que fa al pressupost del primer exercici, ni la quantia assenyalada. En tots els altres casos, les competències corresponen al Ple (competència residual), així com també li correspon, com a novetat, l'aprovació dels plecs de clàusules generals. En els municipis de gran població les competències de l'òrgan de contractació s'exerceixen per la junta de govern local, o bé es poden delegar en un regidor,²⁴ amb independència de l'import del contracte o de la seva durada i la competència per aprovar el plec de clàusules administratives generals correspon també al Ple.

La LCSP produeix de fet un desplaçament de la competència com a òrgan de contractació dels alcaldes i presidents de les entitats locals cap al Ple, ja que mentre que la legislació anterior feia referència a l'import del contracte, la LCSP pren com a referència el valor estimat del contracte (VEC).

Pel que fa a les juntes de contractació, la seva creació té caràcter potestatiu, d'acord amb l'apartat 5 de la disposició addicional segona i tal com ja establia la llei anterior. Aquestes juntes s'han de crear mitjançant acord del Ple i necessàriament n'han de formar part l'interventor i el secretari (o el titular de l'òrgan que tingui atribuïda la funció d'assessorament jurídic de la corporació); en el cas que actuï la junta no caldrà la intervenció de la mesa de contractació. Les juntes actuen com a òrgan de contractació en determinats contractes d'obres (que tinguin per objecte treballs de reparació simple, de conservació i manteniment), de subministraments (referits a béns consumibles o de fàcil deteriorament per l'ús) i serveis (quan el valor no superi el 10 % dels recursos ordinaris de l'entitat o bé les accions estiguin previstes en el corresponent exercici pressupostari i es duguin a terme d'acord amb les bases d'execució).

3.2 Especialitats relatives a les meses de contractació i altres òrgans d'assessorament

En relació amb els òrgans d'assessorament i expertesa en els procediments contractuals, és a dir, la mesa i el comitè d'experts, la LCSP introdueix diverses novetats.

En primer lloc, la necessitat de publicar la composició de les meses al perfil de contractant de l'òrgan de contractació corresponent. Es podran constituir meses de contractació permanents.

La mesa es compon de la presidència, que ha de ser un membre de la corporació o un funcionari, i un mínim de 3 vocals. N'han de formar part obligatòriament: el secretari o el titular de l'òrgan que tingui atribuïda la funció d'assessorament jurídic; l'interventor o titular de l'òrgan que tingui atribuïda la funció de control economicopressupostari i aquells altres que designi l'òrgan de contractació entre el personal funcionari de carrera o personal laboral al servei de la corporació o bé membres electes. El secretari ha de ser un funcionari de la corporació.

Com a novetats cal destacar que pot ser membre de la mesa el titular de l'òrgan que tingui atribuïda la funció de control economicopressupostari, que es restringeix la possibilitat que en siguin membres els funcionaris interins (només quan no hi hagi funcionaris de carrera prou qualificats i així s'acrediti a l'expedient, amb el problema afegit d'acreditar la manca de qualificació)²⁵ i, sobretot, que es prohibeix que en formi part el personal eventual. També es limita el nombre d'electes que en poden formar part: no pot ser superior a un terç del total dels membres.

En les entitats locals municipals, mancomunitats i consorcis locals es podrà integrar personal al servei de les diputacions provincials o comunitats autònomes uniprovincials a la mesa.

Pel que fa a l'altre òrgan d'assessorament que actua en el procediment contractual, el comitè d'experts previst a l'article 146.2a) de la LCSP, el punt 8 de la disposició addicional segona determina que, en els ens locals, aquests comitès podran estar formats per qualsevol persona funcionària de carrera o laboral fixa que tingui la qualificació apropiada i que no hagi participat en la redacció de la documentació tècnica del projecte. Entre aquest personal hi haurà d'haver necessàriament un tècnic jurista especialitzat en contractació pública.

24 Com posa en relleu Concepción Campos (2018b), la delegació no permet, però, exceptuar les restriccions que s'imposen a la contractació menor.

25 V. Colós Tenas, Jesús a "Las especialidades de la contratación pública en la administración local" (Gimeno Feliú, 2018a).

Tant en el cas de les meses com en els dels comitès d'experts (que, a més, amb la LCSP també s'apliquen als contractes que adjudiquin els PANAP) les restriccions en la composició, si bé n'accentuen el caràcter tècnic i, en el cas del comitè, garanteixen la independència de criteri, poden generar problemes en alguns municipis per manca de personal funcionari que en pugui formar part.

3.3 Especialitats relatives a la planta local: municipis de menys de 5.000 i 20.000 habitants

La LCSP estableix un conjunt de regles específiques per als municipis de menys de 5.000 habitants, de menys de 20.000 i normes sobre contractació centralitzada en tots dos casos.

En els municipis de menys de 5.000 habitants s'introdueixen algunes especialitats pel que fa als contractes d'obres. Així, la disposició addicional segona, a l'apartat 3, atribueix al Ple la competència per autoritzar la redacció i licitació de projectes independents relatius a cadascuna de les parts d'una obra quan el període d'execució excedeixi al d'un pressupost anual, sempre que aquestes siguin susceptibles d'utilització separada en el sentit de l'ús general o del servei, o puguin ser substancialment definides, i la disposició addicional tercera, a l'apartat 7, afegeix que en els contractes d'obres en què el finançament excedeixi d'un pressupost anual (i no la seva execució com deia la legislació anterior), es poden redactar projectes independents relatius a cadascuna de les parts de l'obra, sempre que siguin susceptibles de ser utilitzades separatament en el sentit de l'ús general o del servei, o puguin ser substancialment definides. L'execució de cada un dels projectes podrà ser objecte d'un contracte diferent, sense perjudici de l'aplicació dels articles 99 i 101 (articles que regulen l'objecte del contracte i el valor estimat). Amb la nova regulació també s'elimina l'autorització del Ple de la corporació adoptada per majoria absoluta i la impossibilitat de delegació.

En relació amb l'aprovació de la despesa, la LCSP preveu que en els contractes dels municipis de menys de 5.000 habitants pugui ser substituïda per una certificació d'existència de crèdit que expedirà el secretari interventor o, si escau, l'interventor de la corporació (disposició addicional tercera, apartat 4).

Els municipis de població inferior a 20.000 habitants podran licitar contractes no subjectes a regulació harmonitzada de concessió de serveis que facin referència a la gestió de dos o més serveis públics diferents sempre i quan l'annualitat mitjana del contracte no superi els 200.000 euros, i l'òrgan de contractació justifiqui en l'expedient de contractació aquesta decisió en base a la necessitat objectiva de procedir a la gestió unificada d'aquests serveis. En tot cas, el plec de clàusules administratives particulars precisarà l'àmbit funcional i territorial del contracte de concessió de serveis.

Com a darrera novetat cal esmentar la regulació de la contractació centralitzada. En els municipis de població inferior a 5.000 habitants les competències en matèria de contractació podran ser exercides pels òrgans que, amb caràcter de centrals de contractació, es constitueixin d'acord amb l'article 228 de la LCSP, mitjançant acords. També es poden concertar convenis en virtut dels quals s'encomani la gestió del procediment de contractació a les diputacions provincials o comunitats autònomes uniprovincials. La referència a les diputacions provincials continguda a la LCSP es fa extensiva a ens locals supramunicipals previstos als corresponents estatuts d'autonomia amb competències assistencials i de cooperació als municipis, i de prestació de serveis públics locals (comarques, àrees metropolitanes, etc.). Les entitats locals, sense perjudici de la possibilitat d'adherir-se al sistema estatal de contractació centralitzada i a les centrals de contractació de les comunitats autònomes i d'altres entitats locals, tal com preveu l'apartat 3 de l'article 228, podran adherir-se també a les centrals de contractació que creïn les associacions d'entitats locals a què es refereix la disposició addicional cinquena de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, modificada per la Llei 27/2013, de 27 de desembre, de racionalització i sostenibilitat de l'Administració local (LRSAL), així com a les creades per l'Administració general de l'Estat (disposició addicional tercera, apartat 10).

Cal tenir en compte que aquest cas no estableix cap limitació per la població, i per tant és d'aplicació a totes les entitats locals amb independència del nombre d'habitants que tinguin.

Recordem a més que la LRSAL ja va atribuir la competència sobre contractació centralitzada en municipis amb població inferior a 20.000 habitants a les diputacions provincials o entitats equivalents segons legislació estatal o autonòmica (article 36.1.g de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases de règim local (LBRL)).

3.4 Noves funcions dels secretaris i interventors

La disposició addicional tercera, apartat 3, regula les funcions de la intervenció. L'òrgan interventor de l'entitat local exerceix els actes de fiscalització. La fiscalització s'ha de fer també, sobre la valoració de la repercussió econòmica del contracte (excepte si és un contracte menor) en relació amb el compliment dels principis d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera que exigeix l'article 7.3 de la Llei orgànica 2/2012, de 27 d'abril, d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera. L'única diferència amb l'anterior regulació és que la LCSP fa referència a l'òrgan interventor de l'entitat local en lloc de fer referència a l'interventor de l'entitat local i incorpora les exigències derivades de la normativa d'estabilitat pressupostària. S'obliga a l'òrgan interventor a assistir a la recepció material de tots els contractes, excepte els contractes menors, en exercici de la funció de fiscalització material de les inversions.²⁶ Podrà estar assistit a la recepció per un tècnic especialitzat en l'objecte del contracte, que haurà de ser diferent del director d'obra i del responsable del contracte. Pel que fa a la comprovació material de la inversió, a més del que disposa aquesta disposició addicional s'ha de tenir present l'article 20 del Reial decret 424/2017, de 28 d'abril, pel qual es regula el règim jurídic del control intern en les entitats del sector públic local. Les diputacions provincials, així com la resta d'ens locals supramunicipals amb competències assistencials i de cooperació als municipis, assistiran als petits municipis a aquests efectes i els altres que preveu la LCSP.

En relació amb els secretaris, l'apartat 8 de la disposició addicional tercera estableix que els informes que la LCSP assigna als serveis jurídics els ha d'emetre el secretari o el titular de l'assessoria jurídica en el cas de determinats municipis. Així, per als municipis de gran població s'estableix que correspon al titular de l'assessoria jurídica l'emissió dels informes que l'esmentat apartat 8 atribueix al secretari i que la coordinació de les obligacions de publicitat i informació esmentades correspondrà al titular de l'Òrgan de Suport a la Junta de Govern.

Com a novetat, la LCSP llista els supòsits en què serà preceptiu l'informe jurídic del secretari: aprovació dels expedients de contractació; modificació de contractes; revisió de preus; pròrrogues; manteniment de l'equilibri econòmic; interpretació del contracte i resolució. La LCSP disposa que correspon també al secretari la coordinació de les obligacions de publicitat i informació que s'estableixen en la normativa de transparència.²⁷

Finalment, cal esmentar el nou règim jurídic dels funcionaris amb habilitació nacional que ha establert el Reial decret 128/2018, de 16 de març. Entre les funcions atribuïdes als Secretaris, hi ha la d'exercir com a fedatari públic en matèria de contractes, i l'emissió dels informes previs previstos per a les normes legals i reglamentàries.

4 Conclusions

Com s'ha dit, la LCSP promou un canvi de model en relació amb la contractació pública, amb la finalitat de fomentar les clàusules socials, ambientals i d'innovació i la contractació amb la PIME i les entitats del Tercer Sector Social. Aquesta aposta per la contractació pública estratègica introdueix una major complexitat en els procediments en la mesura que obliga a revisar els criteris d'adjudicació i les fórmules que fins ara s'han aplicat per tal de buscar la millor relació qualitat-preu. No resulta fàcil per als gestors públics dissenyar criteris diferents del preu sense caure en la discrecionalitat i trobar fórmules noves d'adjudicació; caldrà, doncs, aprendre a valorar la qualitat en termes objectius.

A més a més, l'ús de la contractació pública com a eina estratègica implica planificar, crear marcs de cooperació interadministrativa i publicoprivada i fixar objectius a llarg termini que s'hauran de coordinar amb la resta de polítiques públiques al servei dels governs locals.

²⁶ Exigit per l'article 214.2d) del text refós de la Llei reguladora de les hisendes locals aprovat pel Reial decret Legislatiu 2/2004, de 5 de març.

²⁷ V. més informació a l'Informe de la Direcció General de Contractació Pública en relació amb les novetats de la Llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic que afecten de forma específica l'àmbit local.

D'altra banda, les noves exigències de motivació, de transparència i d'integritat, tot i que d'entrada generen noves càrregues administratives per als gestors de la mateixa manera que les restriccions a la contractació menor i el foment de l'ús de procediments oberts i amb publicitat, formen part del canvi cultural de la transparència en les administracions públiques i poden coadjuvar a revisar pràctiques administratives i a millorar la perspectiva que la ciutadania té de la contractació pública. En aquest sentit, cal fomentar la contractació oberta, la supervisió continua i la participació ciutadana en la contractació pública.

Certament, en l'àmbit local, algunes de les novetats que planteja la LCSP són especialment problemàtiques, ja que les entitats locals tenen menys recursos i mitjans per poder implementar-les. És el cas, per exemple, de la contractació menor, ja que normalment tenen més dificultats per diversificar els adjudicataris o, en el cas dels encàrrecs a mitjans propis, per acreditar el control i la influència decisiva sobre aquests mitjans. La implementació de la contractació electrònica, pel seu cost, també és un repte per a les entitats locals, o les limitacions als electes locals i les prohibicions al personal eventual per formar part de les meses de contractació pot ser també un element problemàtic en alguns petits municipis.

En definitiva, però, el nou model ens porta a considerar la contractació pública com una política pública més que no es pot improvisar; requereix planificació i previsió. Possiblement caldrà promoure la contractació agregada per fer front a molts dels reptes plantejats i, sobretot, caldrà formar els gestors i donar-los les eines i els recursos necessaris perquè la contractació pública pugui assolir els objectius d'eficiència, transparència i qualitat que demana la ciutadania.

Bibliografia

Amoedo Souto, Carlos Alberto (2018a). *Una valoración urgente sobre el régimen de los encargos a medios propios en la Ley 9/2017*. Consultat 13 setembre 2018 a http://www.obcp.es/index.php/mod.opiniones/mem_detalle/id.334/recategoria.208/reلمenu.3/chk.c46009f0f07a26e5e70a81dd733b322f

Amoedo Souto, Carlos Alberto (2018b). *Los encargos a medios propios, ¿Hacia un nuevo comienzo?* A: José María Gimeno Feliú (Dir.), *Estudio sistemático de la Ley de contratos del sector público*. Cizur Menor: Thomson Reuters, Aranzadi.

Campos Acuña, María Concepción (2018a). *La nueva contratación pública en el ámbito local: Claves para una contratación electrónica y transparente*. Madrid: Wolters Kluwer, El Consultor de los Ayuntamientos.

Campos Acuña, Concepción (2018b). *¿Son los Concejales Unidades Funcionales Separadas para tramitar contratos menores? Informe JCCA Expediente 9/18*. Consultat 13 setembre 2018 a <http://concepcioncampos.org/son-los-concejales-unidades-funcionales-separadas-para-tramitar-contratos-menores-informe-jcca-expediente-918>

Colós Tenas, José (2018). *Las especialidades de la contratación pública en la administración local*. A: José María Gimeno Feliú (Dir.), *Estudio sistemático de la Ley de contratos del sector público*. Cizur Menor: Thomson Reuters, Aranzadi.

Corretja Torrens, Mercè (2018a, febrer 22). *Com encarem les administracions públiques catalanes el repte de la contractació electrònica?* [Entrada blog]. Consultat 13 setembre 2018 a <http://eapc.blog.gencat.cat/2018/02/22/com-encarem-les-administracions-publicues-catalanes-el-repte-de-la-contractacio-electronica-merce-corretja-torrens>

Corretja Torrens, Mercè (2018b, abril 10). *La nova legislació bàsica de contractes públics i el seu impacte a Catalunya*. [Entrada blog]. Consultat 13 setembre 2018 a <http://eapc.blog.gencat.cat/2017/10/04/la-nova-legislacio-basica-de-contractes-del-sector-public-i-el-seu-impacte-a-catalunya-merce-corretja-torrens>

Díez Sastre, Silvia (2018a). *El ámbito subjetivo de la Ley de Contratos del Sector Público. La contratación de los poderes adjudicadores no administración pública*. A: Eduardo Gamero i Isabel Gallego Córcoles (Dirs.), *Tratado de Contratos del Sector Público*. València: Tirant lo Blanch.

Díez Sastre, Silvia (Ed.); Chinchilla Peinado, Juan Antonio; Santiago Iglesias, Diana; Hernando Rydings, María; Vázquez Matilla, Javier (2018b). *La nueva Ley de Contratos del Sector Público. Curso de actualización: Especial referencia a la contratación de las entidades locales*. A Coruña: Iuris Utilitas.

Gamero Casado, Eduardo i Gallego Córcoles, Isabel (Dirs) (2018). *Tratado de Contratos del Sector Público*. València: Tirant lo Blanch.

Gallego Córcoles, Isabel (2018). El Derecho de la contratación pública: evolución normativa y configuración actual. A: Eduardo Gamero Casado i Isabel Gallego Córcoles (Dirs.). *Tratado de Contratos del Sector Público*. València: Tirant lo Blanch.

Generalitat de Catalunya – Direcció General de Contractació Pública (2018). *Informe de la Direcció General de Contractació Pública en relació amb les novetats de la Llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic que afecten de forma específica l'àmbit local*. Consultat 13 setembre 2018 a http://exteriors.gencat.cat/web/ca/ambits-daactuacio/contractacio-publica/direccio-general-de-contractacio-publica-/content/osacp/regulacio_i_criteris_contractacio/informes/Novetats-administracio-local-LCSP.pdf

Gimeno Feliú, José María (Dir.) (2018a). *Estudio sistemático de la Ley de Contratos del Sector Público*. Cizur Menor: Thomson Reuters, Aranzadi.

Gimeno Feliú, José María (2018b). *Primeras modificaciones parciales a la Ley de Contratos del Sector Público 9/2017*. Consultat 13 setembre 2018 a <http://www.obcp.es/index.php/mod.opiniones/mem.detalle/id.414/recategoria.208/re/menu.3/chk.904aae91fa8ae9c332ed270c919e84b0>

Gimeno Feliú, José María (2018c). Corrupción y contratación pública: las soluciones de la LCSP. A: Eduardo Gamero i Isabel Gallego Córcoles (Dirs.). *Tratado de Contratos del Sector Público*. València: Tirant lo Blanch.

Gómez Melero, Gerardo (2018). La contratación de los entes locales. A: Eduardo Gamero i Isabel Gallego Córcoles (Dirs.). *Tratado de Contratos del Sector Público*. València: Tirant lo Blanch.

González, Julio (2018). *Contratos menores para la ciencia*. Consultat 13 setembre 2018 a <https://www.globalpoliticsandlaw.com/2018/05/23/contratos-menores-ciencia>

Juan Gómez, Mateo (2018). Breve estudio sobre la incorporación de cláusulas sociales y medio ambientales en la contratación pública actual. *Contratación Administrativa Práctica: Revista de la contratación administrativa y de los contratistas*, (155), 6-21.

Malaret, Elisenda (2016). El nuevo reto de la contratación pública para afianzar la integridad y el control: Reforzar el profesionalismo y la transparencia. *Revista Digital de Derecho Administrativo*, (15), 21-60.

Martínez Fernández, José Manuel i Bocos Redondo, Pedro (Dirs.) (2018). *Contratación del Sector Público Local* (4a ed). Madrid: Wolters Kluwer, El Consultor de los Ayuntamientos.

Martínez Fernández, José Manuel (2017). La imprescindible necesidad de anticipación para afrontar las limitaciones a los contratos menores que impone la nueva ley de contratos del sector público. *El Consultor de los Ayuntamientos y de los Juzgados*, (20).

Moreno Molina, José Antonio (2018). *Una nueva contratación pública social, ambiental, eficiente, transparente y electrónica*. Albacete: Bomarzo.

Noguera de la Muela, Belén (2018). La cooperación vertical: los encargos a medios propios o servicios técnicos. A: Eduardo Gamero i Isabel Gallego Córcoles (Dirs.). *Tratado de contratos del sector público*. València: Tirant lo Blanch.

Palomar Olmeda, Alberto i Garcés Sanagustín, Mario (Dirs.) (2018). *Comentarios a la Ley de Contratos del Sector Público*. Madrid: Wolters Kluwer, La Ley.

Valdivia Poch, Francesc (2018). Las nuevas directrices de la Generalitat de Catalunya aplicable a los PANAP: mismo tratamiento que a las Administraciones Públicas [Entrada blog]. Consultat 13 setembre 2018 a <http://>

www.tornosabogados.com/no182018-las-nuevas-directrices-de-la-generalitat-de-cataluna-aplicable-a-los-panaps-mismo-tratamiento-que-a-las-administraciones-publicas

Vázquez Matilla, Javier (2018). La inseguridad jurídica en los contratos de los PANAPS [Entrada blog]. Consultat 13 setembre 2018 a <http://www.javiervazquezmatilla.com/2018/02/la-inseguridad-juridica-la-adjudicacion-contratos-los-panaps-2>